

CUKOR a BIČ

JO JAKEMAN

ČOHO JE
SCHOPNÁ
ZRÁŇENÁ
ŽENA

Ljndeni

Cukor a bič

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Jo Jakeman

Cukor a bič – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

CUKOR
a
BIČ

JO JAKEMAN

CUKOR
a
BIČ

Ljndeni

Pre Jamesa

*Tvrdá ruka zlámať vie kosti,
zo zlého slova rana však
iba dlho mokvá, bolí a zlostí.*

Tradicional

JEDEN

Deň Phillipovho pohrebu

Keď saténom vystlaná truhla Phillipa Rochesteru zmizla za závesom, zmocnili sa ma namiesto očakávaného pocitu slobody a ľahkosti iba kŕče a tráviace problémy.

Naomi si sadne do prvého radu a znepokojene sa zavrtí, keďže zhromaždenie za jej chrbtom šepoce. Pod očami má ryhy, po ktorých steká rozmočená maskara a narúša popraskaný mejkap. Načo toľko slz? Veď po všetkom, čo vykonal, celkom iste nenarieka za *ním*.

Vikár sa rozhovoril o mužovi, ktorý mal len veľmi málo spoločné s Phillipom, ktorého som poznala. Takmer som preliala slzu. Teraz treba klamať a pozahaľovať to, čo bolo, nie je to chvíľa vhodná na pravdivé slová.

Lavým palcom sa pohrávam so svadobnou obrúčkou. Zásnubný prsteň nebol. „*Príliš okázalé, Immie. Tým nie si taká.*“ Je to už päťstoštyridsaťosem dní, čo ma Phillip opustil. Viem, mala by som si ten prsteň stiahnuť, no je ako pasca, z ktorej ma nedostane ani hŕba mydla. Za roky manželstva plného zneužívania mi zhrubli ruky, pás aj srdce.

Sedím o päť radov ďalej, na strane čo najbližšie pri stene, ako sa na exmanželku sluší a patrí. Čo som vlastne? Vdova po Phillipovi? Rozvod sme nestihli dotiahnuť do konca. Papiere ešte stále ležia na príborníku pri nezaplatených účtoch a kondolenčných pozdravoch. Veď si to len predstavte. Ja. Vdova.

Možno si niektorí aj pomysleli, že tam nemám čo hľadať. Priatelia z nášho niekdajšieho života sa snažia nezízať na mňa, lenže

akosi im to nejde. Keď sa nám stretnú pohľady, zračí sa v nich rozpačité uznanie pravdy, akési ospravedlnenie, kým ho nevystrieda nutkavé mrknutie na hodinky na zápästí a náhlivý presun k východu z kaplnky. Nikto mi nezavolať, keď ma Phillip vymenil za inú. Prešli s ním do jeho nového života aj s kávovarom a s cédečkami Brucea Springsteena.

Mama sedí pri mne a striedavo tská a vzdychá, nevie sa rozhodnúť, či sa má hnevať, alebo smútiť. Slúbila, že počas obradu ani nemukne, a hoci je z tej úpornej snahy načisto ochromená, sľub dodrží. Pohľadom mi priam vypaľuje dieru do spánku. Viem, že sa jej chvejú nozdry, vždy sa jej trasú, keď je nespokojná. Mama sa naučila hovoriť skôr očami než ústami, ľutujem, že som ju nepožiadala, aby zavrela aj tie.

Na tom, či Alistair má ísť na pohreb svojho otca, sme sa nezhodli. Podľa matky sú šesťroční na také veci príliš malí. Ja tvrdím, že by sa mal prísť rozlúčiť, udržať zdanie, že Phillip nám bude chýbať. Matka zvíťazila. Sú bitky, do ktorých sa neradno púšťať. Namiesto toho sme na rozlúčku napísali zopár slov a krátke pozdravy priviazali na balóniky. *Stúpaj hore, čoraz vyššie a vyššie. Žbohom, oci. Žni v pekle, Phillip.*

V prednej časti krematória je jednoduchá kvetinová výzdoba, z neviditeľného organa sa rinie Pachelbelov Kánon v D-dur. Všetko je dôkladne zorganizované tak, aby zo smrti zmylo temnotu a zo stien odstránilo pach rozkladu. Inými slovami, aby smútočnému zhromaždeniu nezostala v ústach pachut smrti. Naomi objednala miestnosť v Starom zvonci, ja tam však nepôjdem, veď čo ak by som po pohári sherry stratila zábrany a usmiala sa, rozťahla ústa do nepatričného tvaru?

Len čo okolo nás prejde smútočný sprievod, vyjdeme z lavíc s programom bohoslužieb v rukách. Spredu sa na nás ako strašidlo vyškiera Phillip. Tú grotesknú fotku urobili ešte pred povýšením, keď prešiel na kriminálku, teda minimálne pred desiatimi rokmi. V tej uniforme sa mi kedysi ohromne páčil.

Mama sa postaví do radu, aby vyslovila sústrasť Naomi. Bude stručná, keďže dobrého, o čom by mohla hovoriť, je ako šafranu. Moja najlepšia priateľka Rachel, s červeným šalom prehodeným cez plecia, sa rozpráva s policajným inšpektorom Chrisom Millerom. Odmietla sa obliecť do čierneho. Ako správne poznamenala, čierna je prejavom úcty. Chris aj ona mali na Phillipa rovnaký názor. Dúfala som, že vyšetrovanie Phillipovej smrti povedie Chris, no prizvali kohosi zvonka. Nieкого nezaujatóho.

Ruby stojí za mnou, viem to, no snažím sa vyhnúť jej pohľadu. Prišla v priesvitných šatách, bordových ako čerstvá modrina, v tom najstriednejšom kúsku z jej garderóby. V topánkach ju vlastne vidím prvýkrát. Zvyčajne chodí naboso, niekedy v tenučkých šľapkách, je na úsudku pozorovateľa, či to bude považovať za prejav prispôsobenia sa, alebo za slávnostnú garderóbu, v ktorej si zatancuje na Phillipovom hrobe. Sedí v poslednej lavici, ďalej od truhly ani nemôže byť, čo zodpovedá jej stavu *exexam*želky. Prvá pani Rochesterová, žena, s ktorou porovnávali Naomi aj mňa, si pod nosom pridíža ľadovobielu vreckovku, zrejme sa nechce nakaziť smútkom.

Vstanem a predieram sa pomedzi všetky tie ruky pritískajúce k očiam vreckovky, všetky tie krútiace hlavy, až kým nepocítim na tvári slnko a v nose čerstvo pokosenú trávu. V tom náhlom jase prižmúrim oči a z jedného sa mi skotúľa zradná slza.

Ktosi neznámy ma studenou rukou chytí za lakeť v dôvernej chvíli naznačujúcej viem-aké-to je, lenže ako to môže vedieť? Len my tri – Naomi, Ruby a ja – vieme, akým zadostučinením je vedomie, že Phillip Rochester si smrť zaslúžil.

DVA

22 dní pred Phillipovým pohrebom

Stodola bol jeden z tých staronových domov. Mal len jedno podlažie, no nikto sa o ňom nikdy nevyjadroval ako o bungalove. Narýchlo postavenému príbytku dodávali patinu veľké pieskovo sfarbené tehly a malé tmavé okná natreté nazeleno, tak ako to požadoval National Trust. Všetok materiál použitý na dome vlastne dostal šancu na druhý život. Takmer bezo zvyšku pochádzal zo zberného dvora či z aukčnej siene. Staré veci prerobené tak, aby pôsobili novo, a nové tak, aby dostali nádych patiny.

Vnútri som ešte nebola. Fakt smiešne, že stodoly zrazu slúžia ako honosné sídla a nie ako prístrešky pre zvieratá. Farmári veľmi slušne zarábali na predaji rozpadnutých humien s úradne vydaným stavebným povolením, no pre Phillipa a tú jeho jalovičku by som veru ani ja nevymyslela lepšie miesto na bývanie.

Zazvonila som a čakala. Zvuk zvonca sa niesol celou chodbou. Upravila som si svoju zbroj: kabelku krížom cez hrud', kožené rukavice pevne obopínajúce zápästia a na krku šatku uviazanú ako stužka na máji.

Nebolo pre mňa ľahké vidieť Phillipa v jeho novom živote, v novom dome, s novou priateľkou, no teraz nešlo o mňa. Išlo o Alistaira.

Dohodli sme sa, že situáciu vyriešime ako dvaja dospelí ľudia. Civilizovane. Kvôli spoločnému synovi. Ešte stále sme však nedotiahli do konca rozvod a ten ani v jednom z nás neprebúdzať to najlepšie.

Podľa papierov sme si mali všetko priateľsky rozdeliť rovným dielom.

V dobrom aj v zlom.

V bohatstve aj v chudobe.

V zdraví aj v chorobe.

Keby o tom rozhodoval Phillip, nadelil by mi zlo, chudobu a chorobu a pre seba by si nechal zvyšok. Podľa mojej právničky súdnou cestou nikto nič nevyhrá. Snažila som sa jej vysvetliť, že pri Phillipovi aj tak nemám šancu čokoľvek získať.

Alistair po otcovom odchode netrpel. V skutočnosti sa mu vlastne zlepšil život. Oveľa lepší bol rozhodne aj môj. Každý druhý víkend s otcom bol rituál, ktorý sme dodržiavali so zaťatými zubami a s predstieraným úsmevom na perách. Postupne však Phillip dostal chuť na viac, než som mu bola ochotná poskytnúť. Viac rodinného času s Alistairom a so ženou, ktorá do rodiny nepatrila; viac nocí strávených na mieste, kde nikdy nespal. Čím viac si chcel prisvojiť, tým menej som bola ochotná dať.

Nereagoval na moje telefonáty, ignoroval listy od právničky, a tak som súhlasila, že si s Phillipom *pohovorím*. Ale keď som stála pred jeho domom a deň sa pomaly schyľoval k večeru, ešte stále som nemala jasno v tom, o čom presne by sme sa mali rozprávať.

Znova som vystrčila orukavičkovaný prst, aby som ho pritisla na zvonček, keď som začula otvárajúce sa dvere. Zvuk krokov silnel.

Dvere prišla otvoriť Phillipova priateľka, skôr vyzlečená ako oblečená. Pás džínsovinu, čo mala okolo bedier, zrejme mala byť sukňa, a mne zišla okamžite na um otázka: *Bože, aké tu asi majú účty za kúrenie?* Chudé ruky si prekřížila cez prsia a oprela sa o veraje, kútikmi úst jej trhalo v náznaku úškrnu.

Ryšavá farba na dlhých vlasoch bola kúpená, podľa mňa sa však k jej bledej pleti a hnedým očiам hodila. Fascinovali ma jej riasy: neuveriteľne husté a dlhé. Sú pravé? Umelé? To boli otázky, ktoré sa veľmi ľahko mohli týkať samotnej ženy. A jej pfs.

„Imogen, aké milé prekvapenie!“ privítala ma.

Najprv však mala upozorniť svoju tvár, lebo ju prezradila, skôr ako otvorila ústa. Klame.

„Ahoj, Naomi. Je doma?“ spýtala som sa.

„Ešte sa nevrátil.“

„Môžem tu naňho počkať?“

„Vie o tebe?“

Vyčkávavo sme sa na seba dívali: ona v očakávaní, že odídem, a ja s predstavou, že v sebe nájde aspoň štipku dobrých spôsobov, na ktoré som ju nemohla upozorniť, keďže mi v tom bránili tie moje.

„Nech sa páči, poď teda ďalej, no budeš sa musieť vyzuť.“

Hovorila neznámym dialektom, bolo ťažké zaradiť to jej huhňanie, na ktorom sa asi podpísalo Derbyshire či chov oviec. Možno práve preto sa v Stodole cítila ako doma.

Zo slušnosti, ba dokonca aj so štipkou úprimnosti, som jej príbytok pochválila. Dom voňal neutrálne: po vanilke, ľaliách a plachtách sušiacich sa na slnku. Všetko bolo béžové alebo sivasťé, budilo dojem, že človek sa vznáša na nízkom obláčiku. *Pozor na turbulencie*, pomyslela som si. Rázne otočila hlavu, zrazu som nevedela, či som nahlas nevyriekla niečo nevhodné.

„Máte to tu krásne,“ chválila som, „jednoducho krásne.“

Počkala, kým si rozzipsujem čížmy. Všimla som si, ako skúma moje ponožky, každá bola z iného páru. Takmer pritom narástla o päť centimetrov. Alebo sa mi to iba zazdalo? Pri jej nalakovaných nechtoch a namaľovanom obočí som si zrazu pripadala otrhaná a neupravená.

„Rekonštrukcia bola hotová nočná mora. Krov,“ ukázala na priznané trámy nad hlavou, „je pôvodný, z miestneho opátstva. Vraj ho použili pri stavbe hospodárstva, keď opátstvo vyhorelo. Je pamiatkovo chránený. Potrebovali sme špeciálne povolenie, aby sme mohli celý priestor otvoriť, a aj potom sme si museli dávať čertovský pozor pri všetkom, čo sme robili.“

Naoko sa hnevila, snažila sa tým zakryť hrdosť na svoj domov.

„Fakt?“ predstierala som prekvapenie. „Tolko kriku pre trochu dreva z druhej ruky.“

Stiahla som si rukavice, dala dole šatku, jedno i druhé som poskladala a vložila do kabelky à la Mary Poppinsová, kde sa stratili medzi použitými vreckovkami, starými receptami a pokémonovými kartami.

Naomi by som nemala v láske, ani keby po víkendoch nerobila macochu môjmu synovi a nebola odo mňa o polovicu mladšia a štíhlejšia. Tí, čo nevedia, aký Phillip je, si myslia, že žiarim. Keď som si naňho ťažkala, domnievali sa, že som plná blenu, lebo ma vymenil za mladšiu ženu. Na ich mieste by som si myslela to isté. Naomi som nepoznala a rozhodne som nehodlala strácať čas jej spoznávaním. Nevydrží dlho. Z môjho pohľadu je plytká, egocentrická, priveľmi pekná na to, aby bola milá, lebo vesmír funguje úplne inak.

Naomi dodávala Phillipovi punc. Bola jeho milenkou, sprisahancom, neónovou reklamou hlásajúcou: môj vták ešte stále funguje! Ľudia žili v ilúzii, že Phillip po rozpade nášho manželstva znova našiel lásku, teda, o čosi skôr, ak vezmem do úvahy esemesky, ktoré vypisoval, len čo vytiahol päty z izby. Bola som osamelá matka, na ktorú sa už vyšmierala štyridsiatka. Odkopnutá. Ošúchaný kufor, čo na letisku dookola podskakuje na batožinovom páse a nikto si ho nechce vziať.

„Kávu alebo čaj?“ spýtala sa.

„Tá káva je prekvapkávaná?“

„Instantná.“

„Tak potom radšej čaj, ďakujem.“

Neuhla pred mojím pohľadom, rýchlo žmurkala, viečkovou morzeovkou vyťukala slovo *krava* a stratila sa v kuchyni. Jednoducho som neodolala, musela som jej aspoň troška skomplikovať život.

Jediný drink, po ktorom som v danej chvíli túžila, je číry a podáva sa s ľadom, lenže ako by sme inak prežili nepríjemné situácie, keby sme nemali čaj? Čím by sme vyplnili čas, ak by sme ho *nevarili*, čím by sme si zamestnali ruky, ak by sme ho *nedržali*, a čo by sme robili, aby sme udržali jazyk na uzde, ak by sme ho *nepili*?

Rozhliadla som sa po sporo vyzdobenej izbe, prsty sa pohrávali s uchom kabelky. Phillip neznášal neporiadok. Hanbil sa pozvať k nám niekoho na návštevu, lebo som nebola schopná pozdvihnúť náš domov na jeho úroveň. Ktovie, či ten strach z neporiadku vo mne vzbudil on, alebo či vo mne vždy driemal. Teraz však už nebol Phillip, ale *Phil*. Nový, prerobený. Koho sa asi tak pokúša presvedčiť?

Pod oknom stálo na stole z bukového dreva trinásť fotiek, každá v inom rámičku. Trinásť. Stuhla som. Panebože, prečo trinásť? Jednu, s Phillipom v potápačských okuliaroch a so šnorchlom, som vzala a všuchla ju do kabelky medzi mäkké záhyby šatky. Dvanásť. Oveľa lepšie. Pekne oblé, okrúhle a milé číslo. Uvoľnila som plecيا, strach mi už do hrude neprúdil naplno, iba cŕčkom.

Usmiala som sa popod fúz, spokojná, ako som vyriešila potenciálne ošemetnú situáciu. Terapeutka ma naučila zopár dychových cvičení, no niekedy bolo oveľa jednoduchšie zbaviť sa samotného problému. Určite som pred *priateľkou* nepotrebovala dostať záchvat paniky.

Zahľadela som sa na párny počet zvyšných fotografií. Phillip s Naomi na pláži, na svadbe, s perami prilepenými na delfíniu papuľku. Naomi ako Catwoman a Phillip ako tučný Batman. Celé roky to bol jeho štandardný kostým na maškarné večierky. Vždy bol preňho dôležitý boj s kriminalitou, jeho vlastná osoba. Phillip trpel niečím, čo som nazývala hrdinský komplex. Nevzali ho k hasičom, lebo neprešiel skúškami, a jeho biedna školská dochádzka – a ešte biednejšie známky – mu zarúbali cestu k RAF, a tak bola dosť dobrá, hoci nie až natoľko atraktívna, aj policajná uniforma.

Ku krásnej Naomi ho vlastne priviedla práca. O žene, ktorá sa nekontrolovane rozosmiala, keď ju zastavil za neprímerane rýchlu jazdu autom, mi povedal. Vraj si myslel, že za volantom sedí šibnutá ženská, ktorej treba odobrať vodičský preukaz, a nie atraktívna adolescentka, ktorá by nemala tak zbožne hľadieť na manžela inej ženy.

Pri dopravných priestupkoch zvyčajne existovali dva možné scenáre. Vodič sa začal vykrúcať: vraj mešká, prehliadol značku, rodí mu manželka, prípadne mu zomiera rodič. Alebo to schytil on, vraj je malicherný byrokrat, nevinným ľuďom ťahá z vrecka ťažko zarobené peniaze, prípadne si vyslúžil otázku, prečo nezatýka ozajstných zloduchov.

Lenže tá žena za volantom iba pohodila hlavou a rozosmiala sa.

„Viete, prečo som vás zastavil?“ spýtal sa Phillip.

„Lebo som šibnutá?“

„Tu je povolená maximálna rýchlosť päťdesiat kilometrov za hodinu.“

„No, nešla som päťdesiatkou.“

„Čo je na tom také zábavné?“

„Nemá zmysel popierať to, či hej? A zrejme to znamená, že sa musím rozlúčiť aj s vodičákom. Zbierala som body ako divá a nemyslela na horšie časy. Keby som sa nesmiala, musela by som plakať.“

Až neskôr som zistila, že ju pustil s výhovorkou. Vraj zrejme omylom nameral rýchlosť auta, čo išlo za ňou. Isteže, nevedela sa dočkať, kedy sa mu poďakuje, a Phillipa okrem chytania zloduchov nič neuspokojovalo tak veľmi ako predstava, že dostane to dievča.

Naomi vkĺzla do izby, jej kroky tlmil luxusný koberec.

„Čaj,“ povedala a položila šálky na dokonalý sklenený stolík. Nijaké odtlačky špinavých detských prstíkov ani krúžky po šálkach či pohároch.

„Ďakujem. Práve som obdivovala vaše fotografie.“ Postavila som sa medzi ňu a stôl, aby si nevšimla, že jedna chýba.

„Prečo?“

Tá otázka ma zmiatla. Prečo? Lebo som zvedavá? Lebo chcem vedieť, či si žiješ lepšie ako ja?

„Vlastne ani neviem,“ odbila som jej otázku. „Sú pekné.“

Mykla plecami a sťažka si sadla na pohovku. Usadila som sa naproti nej a usmievala sa.

Bolo to prvýkrát, čo som sa ocitla s Naomi niekde bez Phillipa, ktorý by inak okolo nás krúžil ako lev okolo svojej svorky. Mohla som hovoriť, čo mi srdce ráči. Napríklad sklznúť do rutiny poškodenej manželky. Pre Naomi by to bol vhodný čas ospravedlniť sa mi. Niežeby mi prekážalo, že má Phillipa, to teda nie, bol už *jej* problémom, lenže patrilo sa, aby sa snažila zmierniť napätie medzi nami.

Vzťah s Phillipom som mala ukončiť už pred rokmi, no držala som sa svojho sna o detstve, ktoré mi bolo upreté. Vyrástla som bez otca a nechcela som, aby Alistair zažil to isté. Vraj som bola tvrdohlavá, mne sa však lepšie páči výraz odhodlaná. Netrápil ma rozpad manželstva. Nedívala som sa naň ako na stratu manžela, skôr som v ňom videla spravodlivý trest za svoju minulosť. Nikdy som nebola veľmi spoločenská a zrazu tu bol ešte niekto, koho bolo treba brať do úvahy.

„Phil sa z práce vráti každú chvíľu,“ vysvetľovala a pozrela sa pritom na hodiny.

„Dobre,“ odvetila som a aj ja som sa pozrela na hodiny. „Dnes je v práci? Zastavila som sa na stanici, keď som šla okolo, a vraj má tento týždeň voľno. Teda, aspoň tak mi to tvrdili.“

Nepozrela sa na mňa. Pod upraveným obočím sa skrývalo prekvapenie, no keď prehovorila, hlas mala tichý a pokojný: „Zabudla som. Išiel k lekárovi.“

„Pevne verím, že nič vážne.“

„Čo?“

„Dôvod, pre ktorý Phillip vyhľadal lekára.“

„Aha,“ vyzrela von oknom, v myšlienkach bola niekde úplne inde, trochu sa zachmúrila a z obočia jej vznikla jednoliata čiara.

„Nie.“

„Škoda.“

Načiahla som sa za nápojom a uvedomila si, koľko je vo mne trpkosti. Neznášala som, že kvôli Phillipovi na svetlo vyplávala táto moja povahová črta. Tak veľmi som sa snažila ovládnuť, až sa mi roztriasla ruka. Vyčrpla som čaj na stôl. Z mliečnej mláčky